

stapelbara stolar. När stolarna inte används förvaras de i ett nytt förråd i källaren dit de transporteras med truck på ett iögonenfallande rationellt sätt.

Golvet i mittskeppet närmast koret har höjts och belagts med kalksten; samtidigt har gravhällar lyfts undan till en ny skonsammare placering. Predikstolen har flyttats från högkoret till sin ursprungliga placering i bänkkvarteren vilket också understryker korets nya utbredning.

Ny inredning har tillförts kyrkorummet i ett formspråk som anknyter till kyrkans gotiska kapital och de vertikala linjerna i kyrkoarkitekturen. Korets lösa inredning har fått en ny gestaltning genom att man utgått från ekstavar i olika kombinationer som har oljats eller förgyllts. De nygotiska gavlarna från de gamla bänkarna, ritade av Helgo Zettervall, har använts vid nyttillverkning av de höga korstolarna, både som gavlar och krönande dekorationer.

Vid den nya ljussättningen av kyrkorummet har man valt ett ljus riktat uppåt för att förstärka känslan av verticalitet. Vissa föremål i rummet, såsom altare och predikstol, är belysta av strålkastare. Kyrkans nygestaltning och belysning har gett

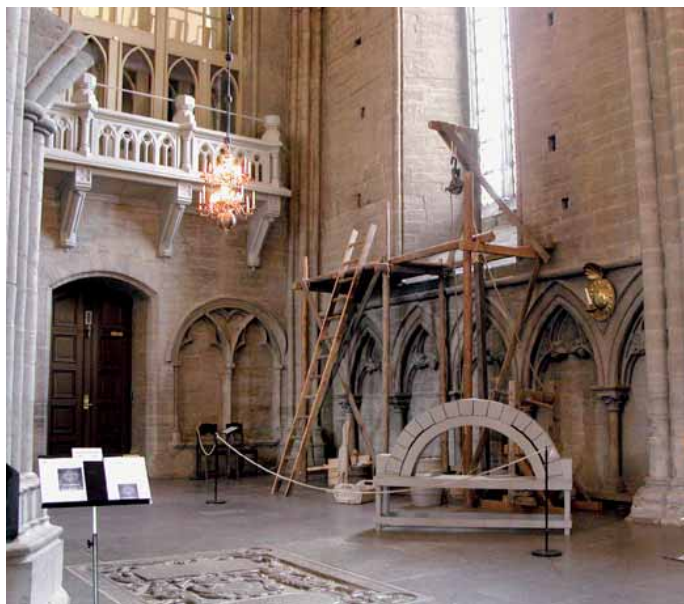
kyrkorummet en scenografisk karaktär. Domkyrkan har en ny ljudanläggning med högtalare som i sin utformning söker anknytning till knippepelarna.

Söder om kyrkan har den befintliga källaren med teknikutrymmen utökats, den gamla kyrkogården har grävts upp och massorna flyttats till annan plats. Den nya ytan är avsedd för förvaring av icke permanenta tillbehör och nås via en ny hiss i tornets sydvästra del. Nödutgången söder om kyrkan, formad som en romantisk ruin, är allt som är synligt för besökaren.

Vapenhuset har fått en ny funktion genom att modern utrustning för information om kyrkan och dess verksamhet placeras där.

De fria ytorna i domkyrkan ger möjlighet att skapa utställningar av upplevelsekaraktär, som exempelvis hur en byggarbetsplats under medeltiden kunde se ut.

Det finns i dag tankar och idéer om ett besökscenter med bland annat café och konferensutrymmen men även utrymmen för försäljning, information och administration.

Utställning i kyrkan som visar en medeltida byggarbetsplats.

De löst ställda väggarna i det kraftfulla kyrkorummet och skärpan i formgivningen av knäfallet vittnar inte om förföriskt historiserande utan håller sig inom ramen för det korrekta med avsikt att ge domkyrkan en modern offentlig rumsarkitektur av kvalitet.

SKARA DOMKYRKA från 1100-talet har under åren genomgått många förändringar. Åren 1886–94 restaurerades kyrkan genomgripande av Helgo Zettervall och den senaste restaureringen genomfördes 1999–2000 av Arksam arkitekter (numera AIX) med Jan Lisinski som ansvarig arkitekt.

Den senaste restaureringen präglas av ett genomarbetat program där praktiska behov och en förändring av liturgin måste lösas.

Sakristian längst i öster, inrättad av Tengbom, revs för att högaltaret skulle kunna flyttas tillbaka och kyrkans huvudaxel återställas till sin fulla längd. Koret förlängdes även västerut mot tvärskeppet där det nya centralaltaret placerades. Koret höjdes upp och gestaltades som ett högkor där rumsligheten förstärktes med nya korstolar. Under koret inrymdes den omgestaltade kryptan.

Skara domkyrka

– katedralen som nyttobyggnad

Kyrkorummet i övrigt har fått en mer flexibel användning genom att en del av kyrkbänkarna tagits bort eller kortats och därigenom frigjort sidoskeppen. Ett antal fasta, korta stenbänkar har placerats på tvären mellan fönsterpartierna i sidoskeppen, vilket ger associationer till sidokor. Ett stort antal lösa stolar kan mer fritt placeras i kyrkorummet efter behov, till exempel vid större kyrkohögtider, konserter eller utställningar.

För dessa tillfällen har kyrkan fått en ljudanläggning och funktionell och dekorativ belysning. En mycket avancerad förstärkning av kyrkans elnät att användas vid exempelvis tv-inspelningar har gömts i korstolarna. Det råder en självklar uppfattning att kyrkorummet ska nyttjas för dagens behov och ändamål, att man måste acceptera att kyrkan är en nyttobyggnad.

Stora ingrepp har gjorts i och under

kyrkogolvet. För att tillmötesgå krav på tillgänglighet har även stora delar av kyrkans golv med inlagda gravhällar placerats om. När golven var uppbrutna passade man på att förstärka uppvärmningen med golvvärme på en del ställen.

MODERN MÖBLERING I ZETTERVALLS KYRKORUM

Vid gestaltningen av de nya arkitektoniska tilläggen i kyrkorummet har Arksam konsekvent använt materialen kalksten, oljad ek, borstat stål, glas och blåstrat glas. Detta bildar en enhetlighet som åskådliggör de använda materialen i modern bearbetning och vår tids formgestaltning. Kyrkorummets praktiska behov har dolts bakom skärmväggar och även korstolarnas ryggtavlor bildar skärmar mot det övriga rummet.

De löst ställda väggarna i det kraftfulla kyrkorummet, golvets exakthet och skär-

pan i formgivningen av knäfallet kan relateras till hur det underjordiska rummet har utformats. Där tecknar sig utrymningstrappan med grafisk elegans mot muren och visar på det sena 1900-talets minimalism. Det vittnar inte om andlighet eller förföriskt historiserande utan håller sig inom ramen för det korrekta med avsikt att ge domkyrkan en modern offentlig rumsarkitektur av kvalitet.

Det underjordiska rummets utrymningstrappa tecknar sig med grafisk elegans mot muren och visar på det sena 1900-talets minimalism.